

Lodjur är det enda av de stora rovdjuren som förekommer i fast stam i Stockholms län. Foto: Jonas Hägglund. Fotot taget på Skansen.

Faktablad 2007:07

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Rovdjur i Stockholms län

Förvaltningsplan 2007-2010

Sedan fyra år har lodjur ynglat i Stockholms län. Varg och björn förekommer som tillfälliga gäster så gott som varje år i länet. Vissa upplever återkomsten av rovdjur som positiv, medan andra känner tveksamhet och oro inför förändringen. Dessa frågor tas upp i den förvaltningsplan som Länsstyrelsen har fastställt. Syftet och målen i förvaltningsplanen utgör riktlinjer för de insatser av olika slag som krävs för en väl fungerande och förutsägbar rovdjursförvaltning i länet.

Rovdjur i Stockholms län

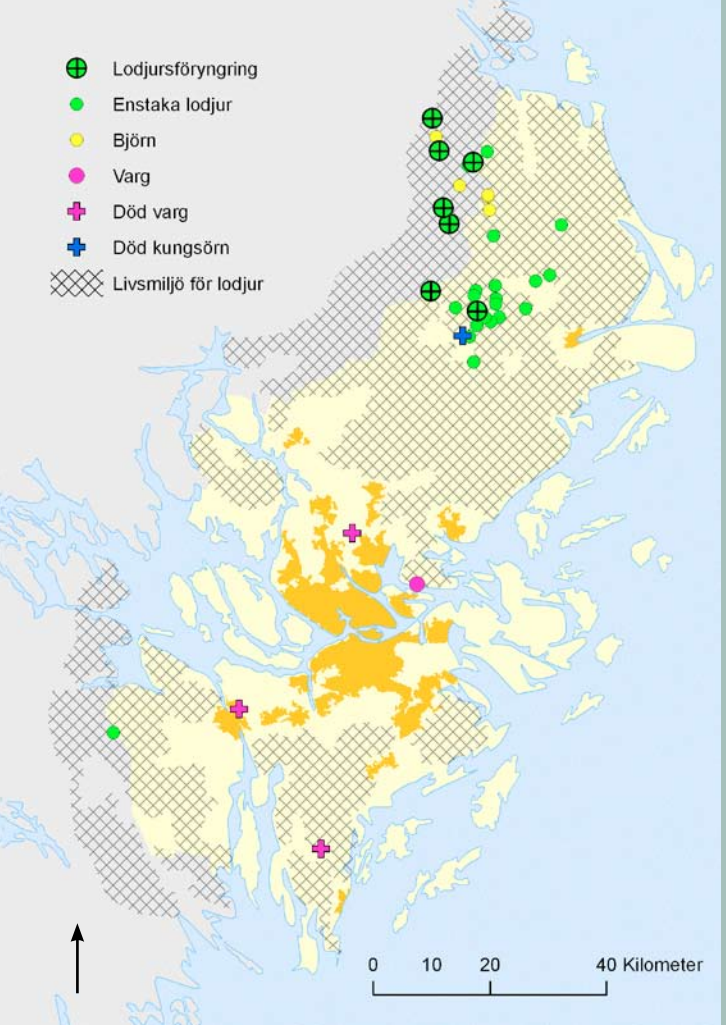
Lodjur är det enda av de stora rovdjuren som för närvarande förekommer i fast stam inom Stockholms län. Lodjuren i länet finns i de västra eller nordvästra delarna av Norrtälje kommun. Vintern 2006-07 fanns uppskattningsvis mellan fem och tio lodjur i länet.

Lodjur behöver tillräcklig tillgång på bytesdjur (framför allt rådjur) och lämpliga områden att leva i. Tillgången på rådjur är mycket god i Stockholms län. Det är i första hand andra faktorer, som bland annat störningar av människor eller fragmentering av livsmiljöer, som sätter begränsningar för hur många lodjur som kan tänkas finnas i länet.

Förutom lodjur förekommer andra rovdjur sporadiskt i länet. Enstaka vargar strövar genom länet så gott som varje år. Sedan ett antal år finns en björn i gränstrakterna mellan Stockholm och Uppsala län.

Vad är förvaltning?

Länsstyrelsen har ansvar för förvaltningen av rovdjur i länet. Det innebär bland annat att Länsstyrelsen ska veta var och hur många rovdjur som finns. Länsstyrelsen ska också ha en beredskap för eventuella konflikter som kan uppstå med ökande rovdjursstammar. I Stockholms län har Länsstyrelsen inte rätt att besluta om skyddsjakt på lo och björn, vilket länsstyrelserna i vissa andra mer rovdjurstäta län har.

Var finns förutsättningar för lodjur i länet?

Stockholms län kännetecknas bland annat av hög grad av mänsklig aktivitet och tät infrastruktur vilket gör det svårt att bedöma var och inom vilken tid ett relativt störningskänsligt och arealkrävande djur som lodjur kan tänkas etablera sig.

För att kunna bedöma vilka områden som lodjur verkligen kan tänkas nyttja, har Länsstyrelsen uppdragit åt Andreas Zetterberg, KTH, att utreda de ekologiska förutsättningarna för lodjur i länet med hjälp av en landskapsekologisk analys.

Metoden som Zetterberg använt kallas GIS-baserade expertmodeller. I analysen används data om landskapets struktur och sammansättning i kombination med kunskap om lodjurens ekologi för att förutsäga var det kan finnas förutsättningar för lodjur att etablera sig. Resultatet av analysen presenteras i kartform vilket gör det användbart vid såväl planering som inventering. Av kartan här intill framgår inom vilka områden som lodjur kan tänkas etablera sig i Stockholms län. Kartan visar också säkra observationer av rovdjur eller rovdjursspår under åren 2004-2007. Observera att spår av samma djur kan ha registrerats flera gånger och på olika ställen under tidsperioden. Varje punkt motsvarar alltså inte ett djur.

Du kan läsa mer om modelleringen och resultatet av den i Länsstyrelsens rapport ***Ekologiska förutsättningar för lodjur i Stockholms län*** *(R2007:20). Du hittar den som pdf på Länsstyrelsens hemsida www.ab.lst.se/publikationer*

Förvaltningsplan för rovdjur

Länsstyrelsen har tagit fram en förvaltningsplan för rovdjur i länet. Planen är ett policydokument för förvaltningen av rovdjur i länet. Förvaltningsplanen behandlar i första hand lodjur, eftersom det är det enda rovdjuret som förekommer i fast stam i länet. Övriga arter behandlas översiktligt. Planen redogör för rovdjurens förekomst och geografiska utbredning, samt var biologiska och ekologiska förutsättningar för lodjur finns. Förutsättningarna för etablering av rovdjur i Stockholms län skiljer sig något från övriga delar av landet genom att länet har hög befolkningstäthet och tät infrastruktur. De nationella målen för antal lodjursföryngringar har omsatts i regionala delmål i planen.

Den regionala rovdjursgruppen i Stockholms län, där företrädare för olika intressen finns representerade, har deltagit i arbetet med att ta fram förvaltningsplanen. Planen har remitterats till samtliga kommuner i länet, berörda myndigheter, ideella föreningar samt de näringar som kan antas bli berörda.

Syftet och målen i förvaltningsplanen utgör riktlinjer för de insatser av olika slag som krävs för en väl fungerande och förutsägbar rovdjursförvaltning i länet.

Syftet med förvaltningen av rovdjur inom Stockholms län under perioden 2007 – 2010 bör vara att:

- skapa och utveckla en god kommunikation med länsinnevånarna om rovdjursfrågor,
- upprätthålla en god och aktuell kunskap om rovdjurens utbredning i länet,
- bereda plats för och ta regionalt ansvar för att de nationella målen för antalet rovdjur nås,
- minimera konflikter mellan rovdjur och enskilda verksamheter genom att stimulera skadeförebyggande åtgärder.

Målet för lodjursstammen i länet är att antalet lodjur på sikt bör uppgå till mellan 20 och 30 djur. Länsstyrelsen bedömer att antalet lodjur under tiden förvaltningsplanen gäller sannolikt kommer att uppgå till mellan 15 och 20 lodjur eftersom spridningen går relativt långsamt. Skyddsjakt på lodjur bör endast komma ifråga då antalet familjegrupper överstiger fyra till sex familjegrupper.

Spår av den björn som sedan några år upphåller sig i gränstrakten mellan Stockholm och Uppsala län. Foto: Johan Månsson.

Enstaka vargar vandrar genom länet någon gång per år. Foto: Jonas Hägglund. Fotot taget på Skansen.

Den nationella rovdjurspolitiken

Riksdagen antog i mars 2001 en nationell rovdjurspolitik, som omfattar björn, järv, lodjur, varg och kungsörn. I rovdjurspolitiken anges mål för hur många rovdjur det ska finnas i landet och var de ska få finnas. Länsstyrelserna ges ett uttalat ansvar för delar av rovdjursförvaltningen.

Syfte med rovdjurspolitiken är att rovdjuren långsiktigt ska finnas kvar i den svenska faunan och kunna sprida sig till sina naturliga utbredningsområden.

Mål för rovdjuren i landet

Varg finns huvudsakligen i Mellansverige. Etappmålet för vargstammen i Sverige är 20 årliga föryngringar eller cirka 200 djur. Vintern 2006-07 fanns cirka 130 vargar i Sverige.

Björn finns i norra Sverige ner till Dalarna och nordligaste Värmland. Antalet björnar i Sverige är cirka 2 550, vilket är över det nationella målet om 1 000 djur.

Lodjuret finns i större delen av norra Sverige ner till Mälardalen, Vänern och Vättern. Ett fåtal lodjur finns även i Götaland. Vintern 2005-06 konstaterades 260 föryngringar i landet. Miniminivån för lodjursstammen i Sverige ska vara 300 föryngringar årligen, vilket motsvarar cirka 1 500 djur. Ett av de nationella målen för lodjursstammen är att lodjur i ökad omfattning ska kunna sprida sig söderut och återkolonisera lämpliga områden i södra Sveriges skogsbygder.

Kungsörnens finns framför allt i Norrland. Det finns också en livskraftig stam på Gotland, samt ett ökande antal enstaka par i olika delar av Sydsverige. Miniminivån för kungsörnsstammen ska vara 600 årliga häckningar. För närvarande finns cirka 400 häckande par.

Järv finns i fjällen och i nära anslutning till fjällkedjan, framför allt i Norrbotten. År 2006 konstaterades 56 föryngringar i Sverige, vilket motsvarar cirka 360 individer. Etappmålet för järv är cirka 575 individer.

Regionala rovdjursgruppen

I länet finns en regional rovdjursgrupp. Gruppen är rådgivande till Länsstyrelsen i rovdjursfrågor och sammanträder två gånger om året eller oftare om det behövs. I gruppen finns företrädare för Svenska Jägareförbundet, Jägarnas riksförbund – Landsbygdens jägare, Svenska Rovdjursföreningen, Lantbrukarnas Riksförbund och Naturskyddsföreningen.

Fältorganisation

Spårning av rovdjur i samband med inventeringar och besiktningar av misstänkta rovdjursskador görs av Länsstyrelsens fältpersonal. Fältpersonalen har stor erfarenhet av hur man spårar djur, djurens beteenden med mera.

Lospår. Illustration: Christina Fagergren.

Om du ser ett rovdjur…

Fotografera om möjligt. Rapportera snarast till Länsstyrelsens rovdjurstelefon 070-785 01 22.

Om du ser spår av rovdjur…

Om du ser färska spår av rovdjur på ny snö – rapportera snarast på Länsstyrelsens rovdjurstelefon 070-785 01 22.

Om du ser ett dött rovdjur…

Om du hittar ett dött rovdjur ska du kontakta polisen, tfn 114 14.

Om du ser ett dött tamdjur...

Om du hittar ett dött tamdjur som du misstänker kan vara dödat av rovdjur – flytta inte djuret, täck med pressening eller liknande och kontakta Länsstyrelsen på tfn 070-785 01 22.

... andra döda vilda djur.

Det är ofta mycket svårt att avgöra dödsorsak hos till exempel döda rådjur. För att kunna göra det, krävs att djuret dött inom några timmar från det att du upptäcker det. Rävar, korpar och kråkor hittar snabbt till ett kadaver och då går det oftast inte längre att reda ut vad som orsakat djurets död.

Spårlöpor av lodjur. Foto: Johan Månsson.

Kontakt

Hanna Dittrich Söderman
Rovdjursansvarig

Tel: 08-785 51 41
E-post: hanna.dittrich@ab.lst.se

Adress

Länsstyrelsen i Stockholms län
Naturvårdsenheten
Hantverkargatan 29
Box 22 067
104 22 Stockholm, Sverige
Tel: 08- 785 40 00 (vxl)

Detta faktablad och publikationerna nedan finns också som pdf på vår hemsida ***www.ab.lst.se***

Formgivning: Christina Fagergren

ISSN 1652-3148

Här kan du läsa mer...

Rovdjur i Stockholms län - Förvaltningsplan 2007-2010. *Rapport 2007:19.*
Syfte och mål med förvaltningen av rovdjur i länet.

Ekologiska förutsättningar för lodjur i Stockholms län
En analys av var det finns lämpliga områden för lodjur i länet.

Stora rovdjur i södra Sverige
Informationsbroschyr från länsstyrelserna. Information om länsstyrelsernas arbete med rovdjur, skador på tamdjur, identifiering av spår och kontaktuppgifter.

Hemsidor....

www.naturvardsverket.se
www.viltskadecenter.se
www.de5stora.se